

Міністерство освіти і науки України

Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
кафедра політичних наук і права
Центр соціально-політичних досліджень «Politicus»

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА
ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ
ТА ШЛЯХИ МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 р.

м. Одеса

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ «POLITICUS»**

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ
з міжнародною участю**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ТА ШЛЯХИ
МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 року

м. Одеса

УДК 321(477)(063)

DOI: <https://doi.org/10.24195/UkrainianState2026-10>

*Рекомендовано до друку Вченою радою Університету Ушинського
(протокол від 28 травня 2026 року № 14)*

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Рецензенти:

Кокорев О. В., доктор політичних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри журналістики, соціальних комунікацій і ІТ-права Державного університету Інтелектуальних технологій і зв'язку.

Петінова О. Б., доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Організаційний комітет конференції:

Наумкіна С. М. – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Музиченко Г. В. – проректор з наукової роботи, доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Гедікова Н. П. – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Проноза І. І. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Каменчук Т. О. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Таску-Ставре М. – доктор політичних наук, професор, професор Бухарестського університету (Румунія);

Хевцуріані А. – доктор наук у сфері міжнародних відносин, професор факультету права та міжнародних відносин, Грузинський технічний університет (Грузія).

У збірнику матеріалів X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів» представлено результати наукових досліджень науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, молодих науковців та практиків із вітчизняних і зарубіжних закладів вищої освіти та наукових установ, об'єднаних прагненням до осмислення актуальних викликів державотворення, суспільного розвитку та післявоєнної відбудови України.

Матеріали збірника охоплюють широкий спектр актуальних проблем сучасної політичної, правової, економічної та соціогуманітарної науки. У наукових доповідях і дослідженнях висвітлено питання розвитку та модернізації політичних інститутів і процесів сучасної держави, правових та економічних механізмів відбудови України, інформаційної безпеки та протидії гібридним загрозам в умовах глобальних трансформацій. Значну увагу приділено філософським засадам державотворення, соціальним практикам і менеджменту соціокультурного розвитку, а також питанням євроінтеграції, транскордонної співпраці, міжнародних партнерств і регіональних стратегій сталого розвитку в умовах сучасних політичних та соціальних змін.

Збірник відображає високий рівень наукової дискусії та міждисциплінарного підходу до аналізу суспільно-політичних процесів, сприяє розвитку наукової комунікації та міжінституційної співпраці. Матеріали конференції становлять практичний і науковий інтерес для дослідників, викладачів, здобувачів освіти, представників органів державної влади, місцевого самоврядування та фахівців у сфері політичних, правових, економічних і соціогуманітарних наук.

Матеріали подано в авторській редакції. За зміст та достовірність наведених фактів, цитат і даних відповідальність несуть автори.

СЕКЦІЯ 4. ФІЛОСОФІЯ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ, СОЦІАЛЬНІ ПРАКТИКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТ СОЦІОКУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ

Атаманюк Зоя	СОЦІОКУЛЬТУРНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ ОСОБИСТОСТІ	368
Громико Олександра	ВІДМІННОСТІ ВИСТУПІВ АДВОКАТА І ПРОКУРОРА ЯК СОЦІОКУЛЬТУРНА ПРАКТИКА СУДОВОГО ПЕРЕКОНАННЯ	370
Копитко Вікторія	КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ У ПОЛІТИЧНІЙ ДУМЦІ ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИХ ДІЯЧІВ: ІСТОРИЧНИЙ ДОСВІД ТА СУЧАСНЕ ЗНАЧЕННЯ	373
Коткова Анна	КОСТЮМ ЯК МЕТАЗНАК У ТВОРЧІЙ ДІЯЛЬНОСТІ АРТИСТА (НА ПРИКЛАДІ НОМЕРА ГУРТУ ZIFERBLAT «BIRD OF PRAY» ДЛЯ ПІСЕННОГО КОНКУРСУ «ЄВРОБАЧЕННЯ»)	375
Лісеснко Олена	МЕНЕДЖМЕНТ СОЦІАЛЬНИХ ПРАКТИК У КУЛЬТУРНІЙ ПОЛІТИЦІ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВІЙНИ	379
Малімон Віталій	ДЕРЖАВНА КУЛЬТУРНА ПОЛІТИКА ЯК ЧИННИК ВІДТВОРЕННЯ КУЛЬТУРНОГО КАПІТАЛУ СУСПІЛЬСТВА: ІНСТИТУЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ ТА ЦІННІСНІ ОРІЄНТИРИ	382
Мельник Мирослава	ВУЛИЧНИЙ ПЕРФОРМАНС ЯК СОЦІАЛЬНА ПРАКТИКА ПУБЛІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ В КОНТЕКСТІ СОЦІОКУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ	386
Сухорукова Анна	ВПЛИВ КУЛЬТУРНОЇ ПОЛІТИКИ НА	390
Мальченко Анна	СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ РОЗВИТОК СУСПІЛЬСТВА	
Мацука Вікторія	КУЛЬТУРНІ ХАБИ ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ ГРОМАДИ В СИСТЕМІ СОЦІОКУЛЬТУРНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ	392
Nykyropets Svitlana	MEDIA LITERACY AND CRITICAL THINKING IN ENGLISH LANGUAGE CLASSES AS A TOOL FOR COUNTERING RUSSIAN DISINFORMATION	395
Піскун Катерина	ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ	400
Полонка Іванна	ПРАВОВА ПОВЕДІНКА ЯК ЧИННИК СТІЙКОСТІ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ	405
Роговенко Анжела	СОЦІОКУЛЬТУРНІ ПРАКТИКИ В МЕДІА ТА ДИСКУРС СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ ЯК ІНСТРУМЕНТ МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ	408
Ромма Юлія,	МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ СТАНДАРТИ ПРОТИДІЇ	411
Чернобук Валентина	ГЕНДЕРНІЙ ДИСКРИМІНАЦІЇ	
Храбан Тетяна	ЖІНОЧИЙ ГЕРОЇЗМ ЯК РЕСУРС ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ ТА СОЦІОКУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ ВІЙНИ: ФІЛОСОФСЬКО-ДИСКУРСИВНИЙ ВИМІР	414
Цветкова Анна	ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ: КРОС КУЛЬТУРНІ РИЗИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ	417
Чернишева Софія	РОЗВИТОК І ЗАКРІПЛЕННЯ МІЖНАРОДНИХ ПРИНЦИПІВ СУДДІВСЬКОЇ ЕТИКИ ЯК СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ПРАКТИКИ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ	419

5. Рябчук А. Застосування дискурс-аналізу в сучасних соціальних дослідженнях // Наукові записки НаУКМА. Соціологія. 2023. Т. 6. С. 45–52.
6. Суська О.О. Медіадискурс в мультикультурному інформаційному просторі. Київ: СІК ГРУП, 2018. 272 с.
7. Суська О.О. Соціопатерни війни: як медіапростір впливає на суспільство // Габітус. 2022. Вип. 41.
8. Фуко М. Археологія знання / Пер. з фр. В. Бурггардт. Київ: Основи, 2001. 352 с.
9. Van Dijk T.A. Discourse and Power. New York: Palgrave Macmillan, 2008. 308 p.

Ромма Ю. І.,
здобувач вищої освіти
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
Чернобук В. В.,
Старший викладач
кафедри теорії держави та права
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
м. Дніпро, Україна

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ СТАНДАРТИ ПРОТИДІЇ ГЕНДЕРНІЙ ДИСКРИМІНАЦІЇ

Проблематика протидії гендерній дискримінації є одним із ключових показників рівня демократичної зрілості та ціннісної орієнтації сучасної держави. Забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків розглядається не лише як юридичний обов'язок держави, а й як важлива соціокультурна практика, що формує суспільну довіру до публічних інституцій та визначає характер державотворчих процесів. Попри наявність розгалуженої системи міжнародно-правових актів у цій сфері, фактичне утвердження принципу гендерної рівності залишається складним викликом для багатьох національних правопорядків.

Особливої актуальності ця проблема набуває в контексті європейського вибору України, адже дотримання стандартів недискримінації є складовою

ціннісної основи правового простору Європейського Союзу. У цьому зв'язку об'єктом дослідження є міжнародно-правові стандарти протидії гендерній дискримінації як інструмент формування демократичної моделі держави, а метою – аналіз їх змісту та особливостей реалізації в національній правовій системі України.

Система міжнародних стандартів у сфері гендерної рівності має багаторівневий характер. Її нормативним підґрунтям стала Загальна декларація прав людини 1948 року, яка закріпила ідею рівності всіх людей та заборону дискримінації за будь-якими ознаками, у тому числі за ознакою статі [1]. Хоча Декларація має декларативний характер, саме вона започаткувала формування універсальної ціннісної парадигми прав людини, що згодом знайшла розвиток у спеціалізованих міжнародних договорах.

Ключове місце серед них посідає Конвенція ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок 1979 року (CEDAW). У статті 1 цього документа дискримінація визначається як будь-яке розрізнення чи обмеження за ознакою статі, наслідком якого є порушення або заперечення реалізації прав і свобод жінок [2]. Важливість цього підходу полягає в тому, що він охоплює не лише формальну нерівність, а й фактичні прояви дискримінації у соціальній, економічній та політичній сферах, що має принципове значення для державотворчої практики.

На європейському регіональному рівні особливу роль відіграє Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами 2011 року (Стамбульська конвенція), яка набула чинності для України у 2022 році [3]. Її значення виходить за межі кримінально-правового регулювання, оскільки документ закріплює обов'язок держави формувати культуру нульової толерантності до гендерно зумовленого насильства як елементу соціальної політики та публічної відповідальності.

У міжнародному праві розрізняють пряму та непряму дискримінацію. Якщо пряма дискримінація полягає у відкритому менш сприятливому ставленні до особи, то непряма виникає внаслідок дії формально нейтральних норм або практик, які фактично призводять до нерівних наслідків. Саме непряма дискримінація становить найбільшу складність для правозастосування, оскільки вона часто маскується під усталені соціальні практики та стереотипи, що впливають на управлінські рішення.

Процес імплементації міжнародних стандартів в Україні супроводжувався переглядом нормативних актів, які містили ознаки дискримінаційного підходу. Показовим прикладом є скасування наказу Міністерства охорони здоров'я України № 256, яким встановлювався перелік професій, заборонених для жінок

[4]. Такий підхід, обґрунтований міркуваннями охорони репродуктивного здоров'я, суперечив міжнародним стандартам та закріплював гендерні стереотипи у сфері праці. Його скасування стало важливим кроком у напрямі формування нової соціокультурної моделі рівності.

Окрему групу міжнародних стандартів становлять так звані позитивні дії – тимчасові спеціальні заходи, спрямовані на подолання фактичної нерівності між жінками і чоловіками. Міжнародне право визнає такі заходи правомірними, оскільки їх метою є досягнення реальної, а не формальної рівності, що відповідає ідеї соціальної справедливості як складової державотворення.

Разом із тим, попри нормативну гармонізацію, в Україні зберігається розрив між правовим закріпленням принципу гендерної рівності та його практичним втіленням. Особливо це проявляється у сфері безпеки та оборони, де, незважаючи на формальне розширення доступу жінок до військових посад, на практиці простежуються елементи прихованої дискримінації. Такі явища суперечать положенням Резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» [5] та негативно впливають на формування інклюзивної моделі державної служби.

Не менш проблемною залишається і сфера трудових відносин. Гендерний розрив в оплаті праці свідчить про недостатню ефективність механізмів судового захисту, складність доведення дискримінації та відсутність сталої практики відшкодування шкоди. У результаті формальні правові гарантії не завжди трансформуються у реальні соціальні можливості.

Отже, міжнародно-правові стандарти протидії гендерній дискримінації сформували важливу ціннісну та нормативну основу сучасного державотворення. Водночас їх ефективність залежить не лише від формального закріплення у законодавстві, а й від здатності держави забезпечити їх практичну реалізацію через правозастосування, судову практику та зміну соціальних установок. Подолання розриву між юридичними деклараціями та повсякденною практикою залишається ключовою умовою досягнення реальної гендерної рівності як елемента демократичного розвитку суспільства.

Література:

1. Загальна декларація прав людини : прийнята Генеральною Асамблеєю ООН 10 груд. 1948 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015.
2. Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок : прийнята Генеральною Асамблеєю ООН 18 груд. 1979 р. : ратифікована Законом УРСР від 24 груд. 1980 р. № 1133-Х.

3. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (Стамбульська конвенція) : від 11 трав. 2011 р. : ратифікована Законом України від 20 черв. 2022 р. № 2319-ІХ.

4. Про скасування Наказу Міністерства охорони здоров'я України від 29 грудня 1993 року № 256 : Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 13 груд. 2017 р. № 1583.

5. Резолюція Ради Безпеки ООН 1325 (2000) «Жінки, мир, безпека» : прийнята Радою Безпеки ООН на 4213-му засіданні 31 жовт. 2000 р. URL: <https://nssu.gov.ua/genderna-rivnist/rezolyuciya-radi-bezpeki-oon-1325>

6. Чепік-Трегубенко О.С., Чернобук В.В., Петриченко К.С. Теоретико-прикладні аспекти застосування медіації в умовах воєнного стану в Україні (на прикладі сімейної медіації). *Аналітично-порівняльне правознавство*. №3, 2025. с. 61-66. URL: <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2025/06/10.pdf>

Храбан Т.Є.,

кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри англійської філології і перекладу

Державний університет «Київський авіаційний інститут»

м. Київ, Україна

ЖІНОЧИЙ ГЕРОЇЗМ ЯК РЕСУРС ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ ТА СОЦІОКУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ ВІЙНИ: ФІЛОСОФСЬКО-ДИСКУРСИВНИЙ ВИМІР

У сучасних умовах війни та глибоких соціальних трансформацій публічний дискурс дедалі більше насичується героїчними наративами, в яких концепти «герой» і «героїзм» виконують не лише описову, а й смислотворчу функцію. Герої та героїні постають як надихаючі та життєстверджуючі образи, що допомагають людям долати труднощі, знаходити внутрішні ресурси та рухатися вперед [4]. У цьому сенсі героїзм стає важливим елементом символічної організації соціальної реальності, через який суспільство осмислює власний досвід кризи, втрат і боротьби. Розуміння героїзму як «окремого стану втіленої в повсякденності свідомості» [2] дозволяє побачити його не як виняткове явище, а як потенціал, притаманний кожній людині. У періоди загострення соціальних суперечностей цей потенціал актуалізується, адже, як

Наукове видання

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Опубліковано в авторській редакції